

Notat

Faktaark

Energi- og miljøhensyn i kirkebygninger og kirkegårdsarealer samt drift af kirkens jorde

10. sep. 2020

Kirkebygninger

Energiforbedringer af kirkebygninger har længe været i fokus i folkekirken. Konkret er det særligt bedre efterisolering og optimering eller udskiftning af varmeanlæg, kirkerne har fokus på.

Miljø- og energihensyn i kirkebygninger

- Lovpligtig energimærkning af nye præstegårde og sognegårde siden 2009. Energimærkning af præstegårde og sognegårde over 250 m² fornyes hvert 7. år.
- Krematorier skal opfylde en række miljømæssige forhold, som kræver særlig godkendelse.
- Det årlige kirkesyn, hvor både kirkebygningerne og kirkegården synes, omfatter både miljø- og energihensyn. Ved mangler relateret hertil udspecificeres der ved synet, hvilke nye arbejder eller foranstaltninger der skal udføres for at bringe kirken i forsvarlig stand.
- Folkekirken har en varme-, energi- og klimakonsulent, som yder sagkyndig rådgivning indenfor sit fagområde til menighedsråd samt afgiver erklæringer i sager, der kræver kirkelige myndigheders godkendelse. Dette indbefatter bl.a. energiforbrug, energisparemuligheder, sager om klimaforhold og udførelse af energianlæg i kirkerne.

EnergiTjenesten har siden 2009 udbudt energitjek til kirker, og i 2016 havde ca. 25 % af kirkerne i folkekirken fået et sådant tjek. Landsforeningen er ikke bekendt med tallet for 2020.

Kirkegårdens arealer

Det er menighedsrådets ansvar at forhindre, at kirkegården bebygges eller bruges på "skæmmende måde". Kirkegården og dens miljø kan reguleres af menighedsrådet gennem bestemmelser i kirkegårdsvedtægten. Her er der både æstetiske og miljømæssige hensyn at tage. Menighedsråd har rundt omkring i landet implementeret tiltag for at forbedre miljøet på kirkegårde. Eksempler herpå er:

- *Sprøjtefri kirkegårde:* siden 1993 har det været forbudt at anvende kemiske bekæmpelsesmidler mod ukrudt på menighedsdrevne kirkegårde og diger. Bekæmpelsesmidler mod skadedyr må bruges efter de almindelige regler, men kirkegården er forpligtet til at registrere sit forbrug af bekæmpelsesmidler efter særlige regler.
- *Tiltag til at understøtte biologisk mangfoldighed på kirkegården:*
  - bevare dele af døde træer, etablere blomsterenge og områder med naturgræs (højt græs) for at skabe insektlevesteder

- lade svampe gro for at skabe næringsrig jord og frugtlegemer til træerne
- plante blomster, træer og buske som tiltrækker sommerfugle, bier og fugle
- etablere fuglekasser

Andre eksempler på kirkegårdsinitiativer kan ligeledes findes i udgivelsen *Kirkegårde i udvikling* (Københavns Universitet, 2019), som Landsforeningen er medudgiver af.

Kirkens jorder

Folkekirken ejer godt 11.000 ha jord, hvoraf 8.300 ha er landbrugsjord. Langt det meste af kirkens landbrugsjord (8.200 ha) er bortforpagtet. I alt dyrkes 950 ha af kirkens jord økologisk, hvilket svarer til omkring 11,4 % af det samlede landbrugsareal. Det viser en rapport fra 2017 udgivet af Nationalt Center for Jordbrug og Fødevarer:

Tabel 3. Hovedtal for folkekirke, kommuner, region og stat i 2017 samt forskel ift. 2016.

Enhed	Alle arealer	Arealer i omdrift	Bortforpagtet	Økologisk drevet	Om-drift	Bortforpagtet	Økologisk drevet
	(ha)				(procent)		
Folkekirken 2017	8.322	7.262	8.205	953	87,3%	98,6%	11,4%
Kommune 2017	23.931	15.572	22.326	6.490	65,1%	93,3%	27,1%
Region 2017	163	143	145	17	88,0%	89,1%	10,4%
Stat 2017	38.768	9.544	32.317	14.789	24,6%	83,4%	38,1%
Offentligt ejet i alt 2017	71.184	32.521	62.994	22.249	45,7%	88,5%	31,3%
Offentligt ejet i alt 2016	69.158	31.618	58.444	19.530	45,7%	84,5%	28,2%
Forskel 2017-2016	2.026	903	4.550	2.719	0,0%	4,0%	3,1%